

KÜLÖNFÉLÉK.

A Nemzetközi Közgazdasági Tanfolyam keretében m. hó 15-én, amint már jeleztük, *Bund Károly* egyesületi titkár német előadásban tömör ismertetését adta a magyar erdőgazdaságnak. Az előadás rövid foglalatja a következő:

Az előadó rövid pillantást vet a magyar erdőgazdaság multjára és kiemeli azokat a mélyreható változásokat, amelyeket a mult század közepe óta egyfelől az urbéri viszony megszüntetése, másfelől a faértékesítés kínáló alkalmi földmívelésünk emez ágában okoztak. A volt urbéresek kezére jutott erdő- és legelőilletőségek rohamos pusztulása, főként a tulságos legeltetés következtében az erdők tulhasználata, értéken aluli elvesztegetése és a felujtás elmulasztása jellemezték ezt a kort, amely csak az erdőtörvény (1879. évi XXXI. t. cz.) megalkotása után ért fokozatosan véget. A sik fekvésű erdők nagymértékű irtása következtében az ország erdőállománya ma már lényegileg a hegyvidékre szorult vissza és Horvát-Szlavonországot is beleértve, az összes területnek 27⁰/₀-át foglalja el. Az ország igen változatos erdőállományának és az erdészeti igazgatás rendszerének rövid ismertetése után az előadó megállapítja, hogy Magyarországon ma már nagy, feltáratlan erdőségek csak azokon a vidékeken vannak, ahol a bükk az uralkodó fafaj; a tölgyeseket legnagyobbbrészt szántófölddé alakították át vagy kihasználták s a fenyvesek is alig termelnek több fát, mint amennyire

500 év óta gyógyítanak csuizt, köszvényt, ischiast, bőrbajokat stb. *Trencsén-Teplíc* 36—42 C⁰ természetes forróságu kénes hév- és iszapfürdői, Felső-Magyarország, a berlin-oderberg-wieni fővonalon. Szállodák fürdőkkel egybeépítve, azért egész éven át nyitva. Hidegvízgyógyintézet. Diétetikus konyha. Festői fekvés. Enyhe éghajlat. Legnagyobb kényelem. Új fürdők. Új szállodák. Új iszapfürdők. *Házikurákhoz kénes iszap- és vizszétküldés.* Művészi prospektussal szívesen szolgál a fürdőigazgatóság.

Egyesületi tagok és azok hozzátartozói tagsági igazolványuk felmutatása mellett következő kedvezményeket élveznek: június 15-ig és szeptember 1-től kezdődőleg napi 8 koronáért jó szobát, teljes ellátást, fürdőt és fürdőruhát. Azon tagok, kik fent leirt időszakban ezen kedvezményes „Hivatalnoki penziót” nem veszik igénybe, de a fürdőigazgatóság tulajdonát képező házak egyikében laknak, a fürdőknel 50⁰/₀ kedvezményt kapnak. Június 15-től augusztus végéig 25⁰/₀. Iszapszétküldésnél 10⁰/₀.

az országnak mindinkább emelkedő szükséglete rug, mert a kivitellel egyenlő fenőbehozatalunk van.

A faértékesítő viszonyok, a faarak és a fa kiszállításánál alkalmazott eljárások áttekintése után az előadó abban konkludál, hogy az erdő ugyis mint az ipart és kereskedelmet nélkülözhetetlen terményekkel ellátó földmivelő ágazat és kereseti forrás, ugyis mint a hegyvidékek talaját a kimosástól, az Alföldet az elárasztástól megvédő tényező érdemes arra, hogy kiméletben, gondozásban részesüljön.

Az előadást néhány hazai tipikus erdei táj bemutatása követte vetített képekben.

Magyar erdészek tanulmányutja az Osztrák-Birodalom erdőségeiben. Az Osztrák Birodalmi Erdészeti Egyesület meghívására Tallián Béla báró, egyesületünk elnökének és osztrák részről Auersperg Károly herczeg, az Osztrák Birodalmi Erdészeti Egyesület elnökének vezetése mellett magyar és osztrák részről 85 szaktársunk és egyesületi tag vett részt a tanulmányuton, melyről részletesen az Erdészeti Lapok valamelyik későbbi számában fogunk beszámolni.

A magyar kirándulók legnagyobb része augusztus 18-án már Budapestről együtt indult, kisebb része Budapest és Bécs közötti állomásokon és Bécsben csatlakozott a kiránduló társasághoz.

Délután a cs. és kir. gazdasági egyesület bécsi palotájának dísztermében Auersperg Károly herczeg társaságában számos osztrák szaktárs gyűlt egybe a magyar erdészek fogadtatására. A cs. és kir. gazdasági egyesület elnöke, az osztrák földmivelési miniszter képviselőjének és Auersperg herczeg üdvözlő, valamint Tallián Béla elnökünk köszönő szavai után az egybegyűlték nevében elnökeink Ő Felségéhez, születése napjának évfordulója alkalmából üdvözlő táviratot küldtek.

A rövid ideig tartó diszgyűlés után a városi villamos vasut külön kocsjai a társaságot az Adria kiállításba vitték, hol szakavatott kalauzolás mellett alkalmuk volt a kiállítást behatóan tanulmányozni.

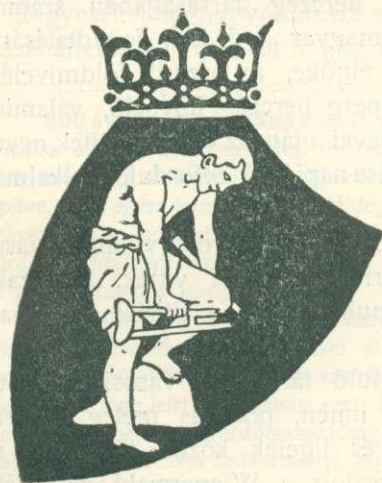
Augusztus hó 19-én a kiránduló társaság a városi gőzvasút igénybevételével Purkersdorfra s innen, pompás meleg időben, kedvesen fekvő villasorok, rétek és ligetek között Gablitzon át kocsin Hauersteinig s tovább gyalog a Wienerwald különféle

erdőrészelein keresztül Purkersdorf-Ort állomásig haladt. Alkalmunk volt az Alpok nyulványain elterülő Wienerwaldban folyó erdőgazdálkodást s a máriabrunni erdészeti kísérleti állomásnak a Wienerwaldban kihasított területein létesített különféle erdészeti kísérleti telepeket, erdőlési módozatokat, külföldi fanemekkel való kísérleti erdőrészteket tanulmányozni. A Wienerwald uralkodó faneme a bükk, mely főleg tűzifát s csak kis mértékben szolgáltat műfát. Az erdő talaja mindenütt kitűnő táperőben levő jóminőségű agyagos talaj, mely, mint azt a megsejmlélt idősebb és fiatalabb koru erdei-, lucz-, vörösfenyő-, tölgy- és egyéb lombfállományok igazolják, mindenféle fanem tenyésztének kitűnően megfelel. A telepített külföldi fanemek, szitka-douglasfenyő, szibériai jegenyefenyő, thuják és egyéb fenyőfélék is igen vidoran és jól tenyésznek.

A Wienerwaldban való tanulmányozás után a máriabrunni erdészeti kísérleti állomás berendezése, az ottani 100 éves botanikus-kert és a kísérleti állomás növénytenyésztési telepe került megtekintésre.

PÖSTYÉN

ma már kettős fogalom.



1. Hires iszapforrásokai esz-, köszvényeseteiben az egész világon elismert páratlan gyógyhatásuk.

2. Kitűnően felszerelt hideggyógyintézetében neuraszténiák, szivbajok pompás eredménnyel kezelhetők. 1912-ben 18.000 fürdővendég. Télen nyáron nyitva. Felvilágosítást nyújt a

Fürdőigazgatóság.

Egyesületünk tagjai utalvány alapján
:: kedvezményben részesülnek. ::

Bővebbet az elnökségnél.

Szent István napjának reggelén a kirándulók magyar tagjai testületileg rövid misét hallgatva a Szent-István-templomban, az osztrák szaktársakkal a csehországi Neuhaus felé robogó vonatban találkoztak, hol a fentartott külön kocsik egybegyűjtötték az egész társaságot.

A csehországi fensikra kapaszkodó vonat mentén mindenütt erdei- és luczfenyvesek terülnek el, melyeken futólagos szemlélés után is meg lehet állapítani, hogy szakavatott és rendszeres erdőgazdálkodásnak vannak alávetve.

Vonatunk a délutáni órákban érkezett mai utunk végcélja, Neuhausba, hol a napnak hátralevő részét Czernin gróf ősrégi várkastélyának s az abban felhalmozott rendkívül sok és értékes műkincsének tanulmányozásával töltöttük el.

Czernin Jenő gróf személyes vezetése mellett kanyarodott ki augusztus 21-én reggel hosszú kocsisorunk a várkastély belső udvaraiból, hogy Obermühl, Lassenitz és Schönbornhofon át a Czernin-féle 11.300 *ha* kiterjedésű uradalomnak Neumühl erdőgondnokságába juthassunk. A legnagyobb részben fensikon és kis részben lankás dombokon elterülő erdőgondnokságban barangolva minduntalan más és más kép tárul szemeink elé. Hatalmas magasra nyult tiszta lucz és luczczal elegyes kitünő növésű erdei fenyvesek váltakoznak áthatolhatatlan sűrűségű lucz- és bükkfiatalosokkal. Az erdőbirtok legkisebb részletében is magán viseli a szakszerű erdőkezelés és erdőápolás áldásos nyomait s szemünk elé tárul a Hufnagel-féle rendszer érvényesülése a gondnokság minden pontján. Az egyik erdőrészben láthatjuk, hogy a gondos erdőgazda miképpen alakítja át az idősebb egykoru állományokat vegyes koru állományokká, miképpen kényszeríti az egyes törzset arra, hogy kellő hosszúnövekedés mellett vaskos törzset neveljen, másutt a központból kiinduló magavetődésből származó fiatalosok egymáshoz való kapcsolódásának előkészítése és e fiatalosok záródása látható. Áthaladunk 300—400 éves vegyes fenyő-, tölgy- és bükk-állományokon, melyeket az erdejét rajongóan szerető birtokos őállapotában az utókor számára kíván megtartani. Hogy daczára a kedvező fekvésnek és az erdő életére befolyással bíró egyéb tényezők kedvező alakulásának az erdőgazdának itt is kell küzdenie, azt élénken szemünk elé tárja egy nagy kiterjedésű, az enyv-

gyűrűzés nyomait magánviselő luczfenyves, melyben ezelőtt két évtizeddel óriási mértékben lépett fel az apáczahernyó, melynek károsításait az alkalmazott védekezés mellett az erdő azonban ma már kiheverte. Az erdő berendezése és használata teljesen elütrő lévén a mi megszokott és hazai viszonyaink között csak egyes vidékeken alkalmazható módokatól, nagyban lekötötte a kirándulók érdeklődését úgy, hogy a látottak felett élénk eszmecsere fejlődött ki a szaktársak között.

A tanulmányi kirándulás következő napja legnagyobbbrészt ismét utazással telt el, mit csak a budweisi Hardtmuth-féle irón-gyárban töltött rövid idő tett némileg változatossá. A késő délutáni órákban érkezett vonatunk Gmundenbe, hol a tiszteletünkre fellobogózott városban az osztrák kincshári erdészeti képviselői üdvözöltek bennünket. Ha a nap erdészeti látónivalókban szűkölködő volt is, annál többet nyújtott a gyönyörű vidék, melyen vonatunk áthaladt és annak a meleg szeretetnek megnyilatkozása, mely a gmundeni gyógyteremben tiszteletünkre rendezett banketten elhangzott felköszöntőkben megnyilatkozott. Itt olvastatott fel az a szíves szavú távirat is, melyet Ő Felsége, főudvarmesteri hivatala útján, bécsi üdvözlő táviratunkra hozzánk juttatott.

Pompás verőfényes időre ébredtünk augusztus 23-án. A gyönyörű kék vizű Traun-tavon horgonyzó külön hajónk előtt nyüzsgött-forgott a sok meztelen térdű, zergeszakállas kalapu osztrák szaktárs és magyarázta honfitársainknak a tavat környező, égnek emelkedő hegycsúcsoknak elnevezését. Az ugyszólván teljesen sima vizű tavat hosszúságban átszelve, az előre megállapított programtól eltérően, Ebenseetől kocsikon indult a társaság a Eibenberg csuszatóúthoz, honnan azután részben kocsin, legnagyobbbrészt azonban gyalog a Farnau havason keresztül az offenseei völgybe ereszkedtünk.

Ha Neuhausban a nagy kiterjedésű lapályi erdők és az abban folyó rendkívül belterjes gazdálkodás kötötte le figyelmünket, úgy itt éppen az ellenkező viszonyok által kényszerített használat és erdőkezelés az, mi a szakember érdeklődését magára vonja. Meredek kőgörgeteges sziklás hegyoldalak, zugó és rohanó patakok által kivájt keskeny völgyek nem alkalmasak arra, hogy a rajtuk és közöttük elterülő erdőkben a neuhausihoz hasonló erdő-

kezelés állíttassék be. Az itteni viszonyok már inkább hasonlítanak a mi hegyvidéki viszonyainkhoz és a kihozatal már csak költségszebb szállítási berendezésekkel lehetséges. A bemutatott csusztatóút és a foganatosított szállítás meggyőzhetett bennünket ezen szállítási berendezés használható és utánzásra méltó voltáról. Az offenseei völgyben az áldásos vadpatakszabályozási művek és az ottani erdei vasut, melyet a továbbutazásra a völgyön lefelé és mozdony nélkül igénybe is vehetünk, kötötték le figyelmünket. Offensee-Auban elhagyva mozdony nélküli sebesen járó kis vasutunkat, a rendes vasutat véve igénybe, Ischl felé robogtunk. Ischl előtt elhagyva a vasutat, az ischl-offensee-i országúton Ő Felségét vártuk be, ki ebben az időben vadászatra volt indulandó. Ő Felsége pompás egészséget jelentő jó színben, dörgő „éljen“ és „hoch“ kiáltásaink mellett meg is érkezett s kocsiját megállítva, elnökeinket kézfogással és megszólításával tüntette ki. Gyalogosan bebalagva az egy órányira fekvő Ischlbe, még soká gyönyörködhattunk a remek tájék szemlélésében.

A reggeli órák vasárnap már ismét a vasuti kocsiban egyestettek bennünket, hogy Anzenauba robogjunk. Itt kocsikra szállva pompás erdei műutakon haladtunk Ő Felsége részére fentartott vadászterületeken keresztül, fel egészen a zergék lakta szintájáig, azután a nyergen át kiindulási pontunkon, Anzenauon keresztül Goisern állomásáig és innen Aussee fürdőbe. Utközben mesterséges és magavetődésből keletkezett fiatalosok, csusztatóút, állományszabályozások képezték tanulmányozásunk tárgyát, mit a vadregényes szép vidék fűszerezett.

A kirándulók legnagyobb része gyalog és kocsin átrándult még Altausseebe, hogy onnan a hatalmas hómezővel pompázó és a nap leáldozó sugarai által megaranyozott Dachsteinben gyönyörködhessek.

Augusztus 25. már Treebenben az admonti zárda papirlemezgyárában egyesíté a két egyesület kiránduló tagjait, honnan a közeli vadpatakszabályozási művek és a magnezit-művek megtekintéséhez használtuk fel a még rendelkezésre álló időt. Triebenből a vonat éjjeli megálló helyünkre, Admontba szállította a kirándulókat.

Az Enns szorosán keresztül valóban fenséges vidéken vad-

regényes sziklacsucok, rohanó hegyi folyó mellett, vadpatakokon és alagutakon keresztül robogva, kedden délelőtt O Felsége eisenerzi uradalmába érkeztünk, hol a Leopoldsteiner-See mellett tett körséta után, a tó felett emelkedő hatalmas sziklafallal szemben fekvő tóparton álló vendéglő terraszán költöttük el reggelinket. Az ottani kollégák már felcsigázták érzelmeinket és kíváncsiságunkat a nagy zergeállomány iránt, de bizony akárhogy is erőltettük szemeinket, zergét látni nem lehetett. Kíváncsiságunk azonban ebben az irányban is kielégítést nyert, mert éppen dél idején öt darab zerge jelent meg a sziklafal egy fűvel benőtt tisztásán és hosszabb ideig ott legelészett.

Tulajdonképeni tanulmányutunk az eisenerzi uradalomban tett látogatással befejezést is nyert s Loebenben már csak azért gyűltünk össze, hogy köszönetet mondjunk osztrák szaktársainknak a valóban szíves fogadtatásért, a páratlanul jó rendezésért és a sok szép és tanulságos látnivalóért.

A tiszteletünkre rendezett bucsuvacsorán, hol az összes résztvevők még a késői éjjeli órákban is együtt voltak, mindkét részről számos felköszöntő hangzott el, melyek valamennyien a hála és az igaz kölcsönös megértést tolmácsolták és kilátásba helyeztetett, hogy legközelebb nálunk láthatjuk immár barátainkká vált osztrák szaktársainkat.

Páratlan volt a kirándulás rendezése, páratlan szíves és őszinte a fogadtatás, de páratlanul kedvező volt az időjárás is, úgy hogy valamennyien, kik a kiránduláson résztvettünk, mindenkor osztatlan örömmel fogunk arra visszagondolni. (By)

Halálozás. *Kozma* János püsp.-urad. erdőmérnök, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja f. évi augusztus 5-én Belényesen, nógrádi *Neográdi* Kálmán budapesti kir.erdőfelügyelő, az Országos Erdészeti Egyesület alapító tagja, f. évi augusztus 15-én Dömösön,

Ludmann Miksa m. kir. erdőmérnök, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja f. évi augusztus 15-én Lippán,

Jávorszky Albert m. kir. főerdőtanácsos, az Országos Erdészeti Egyesület alapító tagja f. évi augusztus hó 19-én,

Kovács Gusztáv m. kir. főerdőmérnök, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja, f. hó 27-én Miskolczon elhunytak. Béke hamvaikra!